

**Lakivaliokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksen
johdosta laeiksi osakeyhtiölain 2 luvun 1 §:n ja 8 luvun 4 §:n sekä
prokuralain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 15 päivästä helmikuuta 1985 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen n:o 12.

Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuul-tavina lainsäädäntöjohtaja Leif Sevón ja lainsäädäntöneuvos Gustav Bygglin oikeusministeriöstä, vs. nuorempi hallitussihteeri Veikko Kuokkanen kauppa- ja teollisuusministeriöstä, ylijohtaja Pertti Sorsa valtiovarainministeriöstä, pääsihteeri Håkan Branders Pohjoismaiden neuvoston Suomen kansliasta, osastopäällikkö Risto Laakkonen Pohjoismaiden ministerineuvostosta, toimistopäällikkö Risto Hietanen patentti- ja rekisterihallituksesta, johtaja Eero Tuomainen Taloudellisesta suunnittelukeskuksesta, toimistopäällikkö Jarmo Nurminen Suomen Pankista, professori Thomas Wilhelmsson Helsingin yliopistosta, varatuomari Timo Karppinen Keskuskauppakamarista, varatuomari Stig Henriksson Teollisuuden Keskusliitosta, tutkimussihteeri Peter Boldt Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, lakimies Kari J. Laine Pienteollisuuden Keskusliitosta, toimitusjohtaja Juhani Linnoinen ja pääluottamusmies Reijo Mattila Saab-Valmet Oy:stä, asianajaja Olli Ylänkö Suomen Asianajajaliitosta ja lakimies Ritva Sjöholm Suomen Yrittäjien Keskusliitosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kansalaiset voisivat samoin edellytyksin kuin Suomen kansalaiset toimia lupaa hankkimatta suomalaisen osakeyhtiön perustajina. Perustajien asuinpaikkavaatimuksia lievennettäisiin niin, että puolet perustajista voisi asua muussa pohjoismaassa kuin Suomessa. Edelleen ehdotetaan, että Suomessa asuvan toisen pohjoismaan kansalaisen osalta poistettaisiin kansalaisuuden asettamat rajoitukset

toimia suomalaisen osakeyhtiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenenä sekä yhtiön toimitusjohtajana, toiminimenkirjoittajana ja selvitysmiehenä. Myös näiden henkilöiden asuinpaikkavaatimuksia lievennettäisiin. Lisäksi prokuralakia muutettaisiin vastaavasti siten, että osakeyhtiön prokuristina voisi ilman eri lupaa toimia myös täällä asuva toisen pohjoismaan kansalainen. — Lait on tarkoitus saattaa voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun eduskunta on ne hyväksynyt.

Hallituksen esityksen perusteluiden ja saaman-sa selvityksen perusteella valiokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Esitys kuuluu niihin yhteispohjoismaisiin lainsäädäntöhankkeisiin, joilla pyritään helpottamaan pohjoismaisten yritysten yhteistoimintaa ja parantamaan niiden kilpailuasemaa maailmanmarkkinoilla. Lakiehdotukset vähentävät byrokratiaa ja ovat sisällöllisesti yhdenmukaisia muiden Pohjoismaiden lainsäädännön kanssa. Näin ollen valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä.

Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että samalla kun yritysten perustaminen tehdään nykyistä vapaammaksi, tarvitaan keinoja, joilla epärehellisten yrittäjien toimintaan voidaan tehokkaasti puuttua. Tämän vuoksi valiokunta katsoo, että tulisi ryhtyä toimenpiteisiin yhteispohjoismaisen liiketoimintakieltoa koskevan lainsäädännön aikaansaamiseksi.

Edellä olevan perusteella lakivaliokunta kunniottavasti ehdottaa,

*että lakiehdotukset hyväksyttäisiin
muuttamattomina.*

Helsingissä 23 päivänä toukokuuta 1985

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Rehn, varapuheenjohtaja Skinnari, jäsenet Almgren, Jansson, Kulhia, Kuoppa, J. Mikkola (osittain),

Mäkipää, Petäjäniemi, Siitonen, Särkijärvi, Turpeinen, Tykkyläinen, Urpilainen (osittain) ja Vihriälä sekä varajäsen Kärhä.

Vastalauseita

I

Suomessa on erilaisilla sääntelyillä pyritty turvaamaan taloudellisen päätöksenteon säilyminen kotimaaisissa käsissä. Viime aikoina on tehty useita ehdotuksia — joista osa on jo toteutettukin — tämän tilanteen muuttamiseksi. Erilaisin perustein pyritään nyt antamaan ulkomaalaisille vapaamat kädet taloudelliseen toimintaan Suomessa. Emme pidä tätä suuntausta oikeana.

Valiokunnan käsiteltävänä ollut hallituksen esitys pohjoismaiden kansalaisten rinnastamisesta suomalaisiin osakeyhtiön perustajina, hallintoelinten jäseninä ja muissa tehtävissä on sinänsä suhteellisen pieni askel yllä kuvatulla suomalaisen talouselämän kansainvälistämisen tiellä. Saat-

taa olla, että eräiltä osin on perusteltuakin lisätä pohjoismaisen kanssakäymisen mahdollisuuksia myös yritystoiminnassa.

Kun mitään vakavia puutteita nykyisessä lainsäädännössä ei kuitenkaan ole esitetty ja kun suomalaisen talouselämän päätöksenteon siirtäminen ulkomaalaisten käsiin näyttää tapahtuvan askel askeleelta ja ilman periaatteellista harkintaa siitä, millainen kansainvälistyminen on hyväksyttävää ja millainen ei, ehdotamme,

että Eduskunta hylkää valiokunnan mietintöön sisältyvät lakiehdotukset.

Helsingissä 23 päivänä toukokuuta 1985

Pirkko Turpeinen

Mikko Kuoppa

II

En voi yhtyä valiokunnan enemmistön kantaan, jonka mukaan hallituksen esitys osakeyhtiölain muutokseksi olisi tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen. Esitetyllä lainmuutoksella mahdollistetaan suomalaisten osakeyhtiöitten hallinnon siirtyminen kokonaan ulkomaalaisille henkilöille, joiden ei edes tarvitsisi asua Suomessa.

Lainmuutosten perusteluina on valiokunnalle esitetty muun muassa, että muutos vähentää kauppa- ja teollisuusministeriössä poikkeuslupahakemusten käsittelystä aiheutuvaa byrokratiaa. Muutosten merkitystä on vähätelty toteamalla, että nykyisenkin lain voimassa ollessa eräät ulkomaalaiset hallitsevat monia suomalaisia yrityksiä palkattujen asiamiestensä kautta.

Katson, että suomalaista yritystoimintaa ei tule alistaa ulkomaiseen hallintaan, koska on maamme kansallisten etujen vastaista, että vieraan valtion kansalaiset voivat määräysvallallaan suomalaisyrityksissä niin halutessaan vaikeuttaa suo-

malaisten kilpailuasemia muun muassa pääomia maasta viemällä. Todettakoon vielä, että yhteis-pohjoismaisen liiketoimintakieltolainsäädännön puuttuessa on mahdotonta valvoa, ettei toisessa maassa konkurssikaranteeniin joutunut henkilö siirry esitetyn lainmuutoksen turvin suomalaisen yrityksen johtoon.

Lakiesityksen perusteluna on ensisijaisesti ollut pohjoismaisen lainsäädännön yhdenmukaistamisen tarve. Valiokunnalle on kuitenkin asiantuntijoiden taholta korostettu, että muun muassa Ruotsissa voivat myös työntekijöitten edustajat olla yrityksen hallituksessa. Suomen lainsäädäntö ei tältä osin ole samanlainen. Valiokunta on äänestyksen jälkeen poistanut mietintöluonnoksesta asiaa koskeva maininnan. Katson, että kyseinen huomautus olisi tullut kirjata mietintöön.

Edellä esittämälläni perusteilla ehdotan,

että lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 23 päivänä toukokuuta 1985

Liisa Kulhia